

Experimenty ve Stanfordu, na Ukrajině a na nás

- CZ24 News | 21. dubna 2022

Asi každý čtenář slyšel či četl o slavném Stanfordském experimentu, kdy si studenti hráli na dozorce a vězně a jejich vzájemné chování se rychle stalo tak brutálním, že pokus musel být zastaven. Obvyklý výklad z toho vyvozuje, že v každém člověku se skrývá to nejhorší. Těžko posuzovat samotný experiment, protože se nedochoval dost detailní popis a sám vedoucí experimentu, psycholog Philip Zimbardo, zprávu zveřejnil s takovým časovým odstupem, že není úplně jisté, co je autentické svědectví a co výsledek pozdější reflexe. Bezpečnější výklad tedy zní, že pokud v nějaké skupině umožníme, aby se děly ty nejhorší věci, téměř vždy se najde někdo, kdo toho využije. A pokud ten někdo bude za své odporné chování veřejně odměňován, bude se vzorec chování šířit.

Proto je tak důležité, že každá společnost a každá skupina má řadu mechanismů, které od určitého jednání odrazují a jiné jednání naopak odměňují. Týká se to totalitních a despotických států, ale i těch nejdemokratičtějších společností, nebo třeba kamarádkých part. Těch mechanismů je obrovská škála od prostého údivu (kterým naznačujeme, že to či ono není obvyklé) přes laskavé pousmání, agresivní posměch... až po nejbrutálnější mučení za zradu primitivního kmene.

Takový systém kontroly souvisí s celkovým pohledem na svět té které civilizace, se základními hodnotami a také s nejrůznějšími tabu. Pokud se rozpadne hodnotový systém, rozpadne se i schopnost povzbuzovat určité chování a od jiného odrazovat.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘÍSPĚT

Tabu nacismus

Součástí toho rámce, jak jej používá moderní západní civilizace, je obsese nacismem. Bez ohledu na hádky, jestli to bylo levicové nebo pravicové, vnímáme nacismus jako absolutní zlo. Osvětím a další vyhlazovací tábory představují něco tak děsivého, že je fakticky nemožné o tom žertovat a že je nemožné ten režim jakkoliv zlehčovat. I malé děti vědí, že hákový kříž je tabu.

I proto se po celá desetiletí zacházelo s přirovnáním k nacismu velmi střídmě. Lidé na Západě nikdy nepřirovnávali Stalina k Hitlerovi, a později k němu nepřirovnávali Brežněva. A z druhé strany se neozývalo, že by třeba Ronald Reagan měl být novým Hitlerem. Američani nepřirovnávali k Hitlerovi Fidela Castra a komunisté k němu zase nepřirovnávali Augusta Pinocheta. Hitler a jeho nacismus je tabu. Něco, co budí iracionální strach. Něco tak výjimečného, že to nemůže být taháno do běžných sporů.

To nejen proto, aby nevznikla další Osvětím, ale i jako součást hodnotového systému, který brání

i méně strašlivým špatnostem a zločinům. A zároveň je to projev vnímání toho, že nacismus je problém naší západní civilizace. Že je to něco, vůči čemu jsme zranitelní. Mnoho arabských muslimů nemá problém s Hitlerem vyloženě sympatizovat a Číňanům je to podle všeho lhostejné. Není to jejich problém, stejně jako není naším problémem krutost starých Aztéků.

V časech vlády agresivního davu

Jenže on se ten mechanismus, který odrazuje od špatného a povzbuzuje k dobrému, občas porouchá. Často tam, kde probíhá ostrý třídní konflikt a každá ze stran se snaží (více či méně vědomě) narušit hodnotový systém protistrany a kdy takové útoky mohou logicky vést k poškození celého civilizačního rámce.

V českých zemích jsme to v menším viděli v 90. letech, kdy začalo být odměňováno okázale nepoctivé jednání. Nejde jen o to, že se někdo dostal k velkým penězům a soudy na něj nestačily (takové případy se dějí ve všech dobách), ale že je pokládán za vysoce váženého a že s ním fotí státníci i mediální celebrity, to už narušuje celý systém. Nepoctivost je zdrojem prestiže. Okázale.

Ale zpět k nacismu. Po desetiletí to tabu fungovalo a pomáhalo udržet pohromadě náš hodnotový systém. Občas se stalo, že nějaký vzpurný mládenec chtěl být proti všem a tak si na just obstaral obraz Adolfa Hitlera. Stejně tak mohl propagovat lidožroutství, ale to by tolik nevadilo. Možná, že represe vůči takovým postpubertálním výstřelkům byly přehnané a možná, že byly zbytečně omezovány debaty historiků, ale celkově to fungovalo.

Jenže někdy na přelomu tisíciletí byl vypuštěn džin z lahve. Imperiální západ potřeboval rychle vyrobít nacionalistické hnutí na Ukrajině a potřeboval ho vyrobít tak, aby bylo ostře protiruské. To není vůbec snadné. Ruská a ukrajinská kultura jsou navzájem propleteny. Po mnoho generací měly tak blízké vztahy, že bylo obtížné od sebe etnika odlišit. K tomu nesmírná blízkost jazyková a kulturní. Jako Češi a Slováci.

V takové situaci přišly vhod naprosto okrajové skupiny vyzývající k obnovení nacismu čtyřicátých let a oslavující nacistického vraha Banderu. Možná, že i ten Bandera by se dal nějak zvládnout – obdivovat jeho odpor vůči Sovětskému svazu a zároveň odsuzovat jeho antisemitismus a vyvražďování menšin. Ostatně, jiní zase oslavují Stalina jako vítěze války a odsuzují gulagy. Jenže s tím by se muselo pracovat velmi citlivě a odpovědně. A slova jako „odpovědnost“ nepatří do slovníku společnosti v ostré fázi třídního konfliktu, kterým západní společnosti prochází. Odpovědnost za důsledky totiž odkazuje k tomu, že i když strany soupeří nebo proti sobě válčí, existuje nějaký společný základ. A pro dnešní západní elity neexistuje žádný společný základ – jenom touha zničit soupeře za každou cenu bez ohledu na důsledky. To je, ostatně, typický znak davového chování a dnešní elity nejsou ničím jiným než agresivním iracionálním davem.

Ve stínu hákového kříže

Na Ukrajině tak dostaly podporu neonacistické bojůvky, které měly a mohly zůstat naprosto okrajovými skupinami. To už nejsou pubertáci, kteří provokují hákovými kříži, ale dospělí lidé, kteří naprosto vážně oprašují staré nauky o nutnosti vyhlazení Židů a dalších domněle nižších ras. Hodili se do hry a tak dostali maximální podporu – zbraně, výcvik i přímo financování z USA. Jak se ukazuje, měly neonacistické bataliony (fakticky se jedná o obnovené jednotky SS) podstatně lepší podmínky než pravidelná ukrajinská armáda.

Neproběhlo to úplně hladce. V roce 2016 byly americkému Kongresu předloženy důkazy o tom, co Američané na Ukrajině financují, a šokovaní kongresmani přikázali okamžitě zastavit podporu tamním neonacistickým praporům. O dva roky později byl zákaz v tichosti zrušen. „Spojené státy

v posledních letech záměrně ignorují glorifikaci nacistických kolaborantů, poskytování finančních výhod těm, kteří bojovali po boku nacistů," uvedl tehdy [šéf Centra Simona Wiesethala](#) a upozornil, že neonacistické oddíly představují přímou hrozbu pro židovské skupiny na Ukrajině. Ale převážila argumentace, že „ruská agrese je ještě horší.“ Nevadilo, že žádná ruská agrese tehdy ještě neprobíhala.

Rubikon byl totiž překročen o něco dříve. V roce 2014 upálili ukrajinští neonacisté v Oděse více než 40 lidí. Udělali tak před zraky celého civilizovaného světa. A prošlo jim to! Západ měl dost prostředků. Mohl na ukrajinskou válku zatlačit, aby viníky pohnala před soud. Ale nestalo se nic. Vrahové byli naopak pochváleni, představitelé české vlády veřejně litovali, že obětí nebylo více a kontroloři faktů to celé označili za dezinformaci, protože obětí bylo „pouze“ něco přes 40 a nikoliv stovka, jak uvedl nějaký malý server. Hákové kříže přestaly být tabu. Upalování podlidi přestalo být tabu. A hnutí dostalo sílu. Když zmizí společenská kontrola a když se přestane odrazovat od špatných věcí, začnou se k tomu přidávat další lidé. Nemusí to být celá společnost. Nemusí to být ani polovina společnosti. Ale stačí to, aby takové chování určovalo poměry.

A když nevádí upálení desítek lidí před zraky celého světa, pak nebude nikdo řešit pár protiromských pogromů či zabití nepohodlného politika.

Neonacisté začali postupně určovat poměry na Ukrajině. Jak si všimnul profesor Mearsheimer, mimo jiné proto, že tlačí vládu přesně tam, kde ji chtějí mít američtí byrokraté a především americký byznys. Neonacistické oddíly vykonávají represi, na místě popravují nespolehlivé občany, trestají dezertéry a tlačí na vládu.

Nebráním Ukrajinu. Jedu zabíjet Židy

Mnozí si možná říkají, že na Ukrajině to nevádí. Stejně ta země neměla pro liberální demokraty jiný význam než zásobárna uklízeček, prostitutek a levných stavebních dělníků. A také zásobárna lidí ochotných a schopných zabíjet Rusy, čehož by se nikdo z příslušníků západních elit neodvážil.

Jenže ono se to na ukrajinských hranicích nezastaví. Před pár týdny [upozornil Washington Post](#), že Ukrajina přitahuje fanatiky z celého světa. „Jejich cílem není bránit Ukrajinu, jako multietnickou, demokraticky smýšlející společnost vedenou židovským prezidentem. Někteří neonacisté prostě vidí v této nové válce prostor pro uplatnění svých násilnických fantazií. Jiné však přitahuje společná vize ultranacionalistického etnostátu. V Ukrajině vidí skvělou příležitost, jak tento cíl uskutečnit a proměnit jej v model, který by mohli vyvážet do celého světa.“

Washington Post také upozorňuje, že náborová inzerce je umístována na okrajových serverech zaměřených na malé skupinky stoupenců násilně dosažené rasové čistoty. A cituje z diskuzí na těchto serverech.

„Každopádně až se dostanu na Ukrajinu, budu teď zabíjet další Židy, kdykoli je uvidím.“

„Dávám si dohromady výbavu. Ať žije Hitler! Sláva Ukrajině! Pojdme všichni zabít pár zasraných Židů pro Wotana!“

„Nebráním Ukrajinu. Bráním nacismus.“

Nebezpečný civilizační odpad

Vždy je ošidné dělat si úsudek podle pár magorů. Jenže ty magory nikdo nebrzdí. Jejich přístup je odměňován. Ti, co nebudou zabiti, se vrátí do svých zemí s bojovou zkušeností a ještě surovější než dosud. Mnozí za sebou budou mít válečné zločiny typu masakrování civilního obyvatelstva a mučení

zajatců. V situaci proukrajinského fanatismu bude pro bezpečnostní složky velice obtížné cokoliv vyšetřovat, protože to bude znamenat riziko obvinění z pro-ruského postoje. Bude to fungovat stejně, jako to dnes funguje s rasismem a islamofobií. Také neziskovky se snadno přeorientují na jejich podporu. Stačí připomenout, jak rychle to zvládl třeba Člověk v tísni.

Vyrábíme si tak další džihádisty? Je to jiné. Džihád je útokem z jiné civilizace, tady narážíme na náš vlastní civilizační odpad. Ale jak píšou v Prolomení hradeb (ta věta zůstala i v druhé verzi, která bude k dispozici za pár týdnů), kdo si myslí, že je západní civilizace méně násilná než islámská, ať se jede podívat do Osvětí. Západ si s tím poradit umí. Ovšem za cenu nezměrných obětí a nezměrného utrpení. A ty oběti nebudou přinášet ti stejní lidé, kteří dnes džina vypouštějí z lahve a nadšeně krmí.

Navíc ty důsledky mohou zasahovat mnohem hlouběji. Když intelektuální elity začínají podporovat nacismus, zasáhne to celý náš systém hodnot. Dnes nejsme schopni vidět, co všechno se změní a co všechno budeme vnímat jinak. Ale rozhodně to nebude změna k větší citlivosti ani k humánnějším postojům.

Někdo hodně naivní by možná uvítal, že proti islámskému terorismu a intelektuálskému řádění bude stát teror západní bílý rasistický. Ale nenechme se mýlit. Stoupenci takových hnutí jsou schopni se velmi snadno domluvit. I ideově k sobě mají blíže, než to vypadá na první pohled.

Sám Adolf Hitler velmi obdivoval islám a připadal mu dobře slučitelný s naukou o rasovém boji. Mnozí muslimové zase obdivují Adolfa Hitlera. A odpůrci obou skupin musí objektivně uznat, že neexistuje vhodnější ideologie pro válečnické klany než islám.

Západně-ukrajinský experiment je tak v mnoha ohledech zajímavější než ten stanfordský. Trochu to ale kazí pomýšlení, že ten experiment provádíme sami na sobě. Snad to důkladní Číňané aspoň detailně zdokumentují, aby bylo co analyzovat.

Sledujte nás na Telegramu: t.me/cz24news

[ZDROJ](#)